

Oponentní posudek
na diplomovou práci Kateřiny Říhové

Aplikace probačních programů pro mladistvé v praxi ve Švédsku s porovnáním
možnosti aplikace v České republice

Předložená diplomová práce (dále jen DP nebo práce) je zaměřena na kritickou analýzu existujícího systému probačních programů určených ve smyslu zák.č.218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, mladistvým pachatelům, kteří se dopustili provinění. Východiskem práce je komparativní studie o shodách a rozdílech dvou kulturně-právních systémů – českého a švédského. Na pozadí této zajímavé komparace se pokouší autorka zodpovědět tři otázky, které si sama na s. 6. své práce formulovala. Odpovědi, které provedenou analýzou a jejím kritickým shrnutím získala, jsou uvedeny na s. 88 DP a pozorného čtenáře příliš nepřekvapí, neboť relativně přesně vystihují průběžně získávané informace, včetně zkušenosti z konkrétních probačních programů aplikovaných v Uppsale a v Mostě.

Poznatky získané komparativní metodou a sekundární analýzou pečlivě citovaných literárních pramenů vyznívají vůči existujícímu systému probačních programů v ČR, jejich akreditaci, evaluaci, personálnímu a organizačnímu zajištění výrazně kriticky, ale dlužno konstatovat, že tato kritika je zcela namístě. Jak z praxe, tak z odborné debaty, která proběhla na stránkách specializovaných periodik, totiž víme, že v aplikační praxi představují právě tyto, autorčinou analýzou identifikované systémové problémy spojené se zaváděním probačních programů do praxe, největší překážku jejich ukládání ze strany orgánu činných ve věcech mládeže, tj. soudců a v přípravném řízení státních zástupců, kteří by je jinak využívali v mnohem širším rozsahu. V tomto ohledu tedy předložená DP představuje nepochybně cenný příspěvek pro v současnosti probíhající polemiku ohledně budoucí strategie trestní politiky, která by se více než je tomu dosud měla ve shodě s evropskými trendy věnovat kvalitnímu zajištění ambulantních sankcí v širším smyslu slova a nikoli finančně nákladnému zvyšování represe s pochybnými výsledky (zabezpečovací detence i pro mladistvé, vyšší trestní sazby trestu odnětí svobody, apod.).

Oponovaná práce nevykazuje věcné chyby a v tomto ohledu ji lze pouze vytknout některé nepřesné formulace, které však mohou pramenit spíše než z věcně nesprávného závěru z neobratně formulovaného vyjádření (srov. např. vymezení rozdílu mezi restorativní a retributivní, resp. rehabilitativní justicí na s. 9 a násl., kde není zcela zřejmé, zda autorka klíčové rozdíly těchto dvou, resp. tří odlišných přístupů skutečně pochopila).

Další výtka směřuje do příliš obecně pojaté koncepce práce, která místy ztrácí ze zřetele původní zadání, kterým je zaměření na probační programy pro mladistvé (srov.zejména některé partie v kap. 2 a 3).

Po stránce metodologické naproti tomu odpovídá DP dle mého názoru všem požadavkům, když vychází jak z kvalitně provedené, byť logicky jen dílčí komparace, tak ze SWOT analýzy zdrojů lokality pro implementaci probačního programu.

Skutečným problémem tak zůstává pouze formální stránka DP, kde je autorce nutno vytknout řadu gramatických chyb a překlepů, které zbytečně snižují kvalitu práce (srov. např. s. 13, 20, 42, 44, 51, 68, 69, 73, xix). Očividně ji zde chyběl čas na finální revizi práce. Naproti tomu je DP rozšířena o obsáhlou a dobře systematicky upravenou přílohovou část a pečlivý poznámkový aparát, včetně poměrně obsáhlého seznamu použité literatury a internetových zdrojů.

Celkově lze tedy, s přihlédnutím k výše uvedeným připomínkám, hodnotit oponovanou DP klasifikačním stupněm výborně až velmi dobře. Konečné hodnocení bude mj. záviset i na tom, jak se podaří autorce ústně vysvětlit rozdíly mezi trestněpolitickými strategiemi uplatňovanými v rámci systému retribučně a restorativně orientované trestní justice.

S ohledem na význam některých poznatků, které vyplývají z provedené analýzy (srov. zejména s. 74-89), doporučuji její publikaci formou příspěvku v některém odborném periodiku zaměřeném na předmětnou problematiku (např. Trestněprávní revue).

24.1.2009

Prof. JUDr. Helena Válková, CSc

oponentka diplomové práce